

Mijn column nummer 138

De bodem in 2004

Een jaar geleden stelde het Kabinet de Beleidsbrief Bodem vast. Het bodembeleid moet duurzamer worden. Het gaat niet alleen om de chemische kwaliteit van de bodem, maar ook om biologische en fysische kwaliteiten. Een discussie hierover op Europees niveau ligt voor de hand. Het bodembeleid moet eenvoudiger worden. Er komt een betere afstemming tussen de regels voor grond en bagger. Het onderdeel grond gaat uit het Bouwstoffenbesluit. De eenvoud van het bodembeleid zal eenvoudig te meten zijn aan het inkrimpen van de Leidraad bodembescherming.

In 1981 gaf minister Ginjaar het startsein voor de inventarisatie van mogelijke gevallen van bodemverontreiniging in Nederland. In april 2004 werd deze inventarisatie onder de naam 'Landsdekkend Beeld' afgerond. Tussentijdse hogere schattingen leidden tot de roep om meer geld. In juni 2004 ging de Tweede Kamer akkoord met het draaien aan de 'tijdknop'. Er wordt geen jaartal meer genoemd voor het 'einde van de oefening'.

In een uitzending van Vroege Vogels en op het congres Bodem Breed spraken enkele insiders opvallend negatief over de bodemsanering in Nederland. We zouden de afgelopen 25 jaren niets hebben geleerd. In 90 procent van de gevallen zou bodemsanering onzinnig zijn. En bodemverontreiniging zou vrijwel nooit van invloed zijn op de gezondheid van mensen. Hoe moeten we deze gebeurtenissen duiden? De bodemsanering is duidelijk over zijn hoogtepunt heen. Eerder karakteriseerde ik het jaar 1996 met de term 'ontmythologisering van de bodemsanering'. De angst voor het 'gif in de bodem' had plaats gemaakt voor het berekenen van risico's. Ik bespeur in 2004 een brede twijfel aan de risico's van bodemverontreiniging. Bewoners van asbestwijken beleven dit overigens weer heel anders. Een van de uitgangspunten van het rijksbeleid is het nuchter omgaan met risico's. Daarin is geen plaats voor twijfel.

Het lijkt mij een taak van de rijksoverheid om het debat over risico's in brede zin te stimuleren. Daarbij moet het gaan om mens, plant en dier, om hier en nu, om daar en later, om rekenen en voelen.

De uitvoering van het beleid zal volgens de beleidsbrief meer decentraal plaats vinden. Veel bevoegdheden gaan over naar provincies, waterschappen en gemeenten. Ook de Europese Unie krijgt meer te zeggen. De rijksoverheid krijgt daardoor meer gelegenheid om de hoofdlijnen van het beleid vast te stellen en te bewaken. Aan een discussie op hoofdlijnen, bijvoorbeeld over het nuchter (maar niet te nuchter) omgaan met risico's, zullen vast meer dan twee leden van de Tweede Kamer deelnemen.